

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 223.5

V Ljubljani, v torek 30. septembra 1884.

Letnik XII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEČ“,

edini slovenski konservativni dnevnik,

nastopi s 1. oktobrom poslednjo četrt XII. leta svojega izhajanja. Ker je mnogim č. g. naročnikom sedaj naročnina pri kraji, prosimo jih uljudno, naj jo izvolijo o pravem času ponoviti, da se jim bo zamogel list tudi zanaprej redno pošiljati. Ob enem naj pa, kakor do sedaj, tako tudi na dalje blagovoljno po ustrajnem razširjanji list podpirajo.

„Slovenec“ velja za Ljubljano ne da bise na dom pošiljal:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Poročilo deželnega odbora

o nameravanem gradnji dolenske železnice.

Dolenska železnica pride tudi v letošnjem deželnem zboru v razgovor. Deželni odbor je o tej za našo Dolensko prevažni zadevi sestavil in deželnemu zboru predložil posebno poročilo, ki je v marsikaterem obziru zanimivo in se glasi:

Slavni deželni zbor!

Z dolensko železnico pečali so se od leta 1864 sem vnovič razni zastopi naše dežele. Najpred razpravljalo se je o tem vprašanji vsled ukaza visocega c. k. ministerstva za trgovino in gospodarstvo dné 18. avgusta l. 1864 šte. 1309. v kranjski trgovinski in obrtniški zbornici, ko se je posvetovalo o načrtu novega železničnega omrežja avstrijskega cesarstva. Trgovinska in obrtniška zbornica izrekla se je v svojem dotičnem poročilu na visoko c. k. trgovinsko ministerstvo dné 7. novembra leta 1864 za zvezo

deželnega glavnega mesta Ljubljanskega s Karlovcem. Od tačas predlagale so se vnovič prošnje na visoko skupno ministerstvo in na visoko c. k. trgovinsko ministerstvo, kakor tudi obema zbornicama visocega državnega zbora od kranjskega deželnega odbora, od trgovinske in obrtniške zbornice, od mestnega zbora Ljubljanskega in od dolenskih občin.

V zbornici slavnega kranjskega deželnega zbora govorilo se je o dolenski železnici prvokrat v seji dné 29. januarja l. 1866, in sicer o priliki, ko je slavni deželni zbor za prvotna dela Ljubljansko-Trbiške železnice dovolil donesek iz deželnega zaklada.

Dné 18. septembra l. 1868 pripoznal je slavni deželni zbor važnost in potrebo dolenske železnice, ki naj bi vezala Ljubljano s hrvatskimi, ogrskimi in dalmatinskimi železnicami, ter je sklenil, da se predloži prošnja na visoko ministerstvo. Enake sklepe storil je slavni deželni zbor 1869., 1870., 1872., 1873., 1874., 1875., 1876., 1878., 1880., 1881. in 1882. leta.

Kakšen vseh so ti sklepi imeli je slavnemu deželnemu zboru že tako znano. Deželni odbor usoja si toraj le opozarjati na ukaz visocega trgovinskega ministerstva dné 5. aprila l. 1869, šte. 21845., v katerem se je deželnemu odboru na znanje dalo, da trgovinsko ministerstvo važnost upitne železnične zveze prizna in da se je na to zvezo tudi v dotične dné 15. marca l. 1869 v zbornici poslancev visocega državnega zbora predloženem načrtu postave zaradi dopolnitve omrežja avstrijskih železnic ozir jemalo. Dalje usoja si deželni odbor tudi spomniti na ukaz visocega trgovinskega ministerstva dné 8. junija l. 1869., šte. 9251, v katerem se je deželnemu odboru povedalo, da je morala c. k. vlada prej omenjeni načrt postave zaradi dopolnitve železničnega omrežja, z ozirom na zaključek zadnjega državno-zborskega zasedanja, sicer nazaj vzeti, da pa vlada vse jedno tudi za naprej še ostane pri svojem v tem načrtu razloženem programu. Konečno opozarja deželni odbor na visoka ukaza dné 7. in 27. junija l. 1872, šte. 22593., l. 1871 in šte. 16090., l. 1872, s kterima se je tehnično pregledovanje predloženih treh železničnih načrtov zaukazalo in na podlagi teh ukazov tudi izvršilo.

Vsled prošnje, ki jo je predložil deželni odbor dné 2. februarja l. 1882, šte. 6317. l. 1881, zopet trgovinskemu ministerstvu kakor tudi obema zbornicama državnega zbora, naj bi se kar najhitreje predložila in sklenila postava zaradi naprave železnice iz Ljubljane skozi Dolensko doli do ogersko-hrvatskih oziroma dalmatinskih železnic, naročilo je visoko trgovinsko ministerstvo z ukazom dné 27. junija l. 1882, šte. 1097, c. k. deželni vladi, naj deželnemu odboru naznani, da ekscelenci gospodu trgovinskemu ministru z ozirom na to, da se v sedanjem času od državnih financ za železnične namene tako ogromno veliko zahteva, za bližnjo prihodnost ni mogoče obljubiti, da bi se na državne stroške izvršila zgradba naprošene železnice, ktera kot glavna črta onih železnic, s kterimi se ima zvezati, ne zadostuje zdaj že kazajoči se potrebi, kakor tudi ne zahtevanju za pozneje zaželeno dopolnitev prometnih potov, vendar pa da je pripravljen, za ta slučaj pretresovati vprašanje zaradi državnega doneska, ako bi se vdeleženci poprijeli gradnje krajne železnice, ktera bi se prilegala posebnim razmeram prometa onih krajev dežele, ki leže med Ljubljano in Novim mestom, in ako bi se moglo za gotovo prepričati, da so stavbeni stroški, ki bi se morali kolikor le mogoče znižati, — morebiti po izgledu gradnje železnice v Kremški dolini — zagotovljeni, ako mogoče samo z izdajo delnic in da se kar največ izogne vsakoteri kurzni zgubi. Te delnice morali bi večidel vdeleženci prevzeti in država bi samo z onim doneskom pripomogla, kterega bi delničarji ne mogli skupaj spraviti.

Z ozirom na ta ukaz sklenil je slavni deželni zbor kranjski v seji dné 17. oktobra l. 1883 sledečo resolucijo:

„Deželnemu odboru se naroča, naj v sporazumu s trgovinsko in obrtniško zbornico kranjsko dela na to, da se sestavi odbor, obstoječ iz zastopnikov deželnega odbora, trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani, mestnega zbora Ljubljanskega, kranjske hranilnice v Ljubljani, iz nekterih posestnikov dolenskih in zvedencev o železničnih stvarih. Ta odbor naj bi delal na to, da se že enkrat vresniči želja slavnega deželnega zbora gledé zgradbe dolenske železnice.“

10.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarev.

(Dalje.)

Novi gospodar je bil klobasar. Ta služba pa malo nese in stanovanje v predmestji je precej drago, zato je sklenil, še dalje zunaj mesta se nastaniti, kjer je za par goldinarjev za svojo družino in dijake dobil stanovanje. Njegovih pet dijakov je selitev izvršilo, to se pravi, oni so staro šaro na vozičke naložili in v novo stanovanje prepeljali. Njim se je to še veselo zdelo, ko so po predmestji z vozičkom urno dirjali; če se je tudi kateri spotaknil zato ni nič maral. Gospodar jim je bil zato hvaležen ter jim je zvečer precejšno steklenico žganja na mizo postavil.

To pa dijakom ni dobro storilo, ker nobeden ni bil žganja vaje, najmanj Gašpar. Toda žeja je bila velika, žganje sladko in je tako prijetno dišalo,

toraj so steklenico kmalo izpraznili. Gašpar kmalo meni, da je drugo glavo dobil, kajti stara ni bila nikoli taka, tudi po celem životu mu je vroče postalo, kakor bi po žilah ogenj tekkel. Šel je toraj na hladni zrak, pa to ni nič pomagalo. Zunaj se mu je zdelo, da zvezde na nebu plešejo in da se mesec semtrtje maha, in ko okoli sebe pogleda, vidi tudi visoke drevesa ob cesti se vrtiti in zemlja se je pod njegovimi nogami zibala, da se je moral za vogel prijeti. V tem trenutku se je pa tudi kočja začela sukati, od kraja počasi, potem pa vedno hitreje. Sploh vse je bilo pred njim in pod njim živo in je plesalo in se vrtelo, kakor bi norelo. Tedaj je Gašparja strah obšel in je hotel tovariše klicati, ali, o joj, ni mogel jezika ganiti in ne glasa od sebe dati. Komaj je v hišo zlezel in potem v posteljo, po noči so ga hude sanje mučile in zjutraj ga je strašno glava bolela.

Takrat je bil Gašpar prvič pijan; poznej se mu je še enkrat nekaj takega pripetilo, zato še tisto takoj tu povem.

Visoko na Pohorju je cesar Henrik IV. za pokoro postavil cerkev na čast sv. Arika (sv. Henriku), kamor so Mariborčani radi na božjo pot hodili in

še zdaj hodijo. Tudi Gašpar je šel s svojim gospodarjem k sv. Ariku in ponudeno žganje, ki ga je gospodar s saboj imel, mu je res mesto v želodec vse v glavo zlezlo ter se je začel z nekim steklarjem prepirati. Gašpar je potem za nekim grmom zaspal in steklar ga je namenil ostro pretepati, pa so ga drugi ljudje zapodili in tako Gašparja rešili.

To je Gašparja nagnilo, da se je zarotil, nikdar več ne žganja piti. In to je bilo dobro zanj, kajti za mladino ni hujše pijače kakor žganje, ki dušo in telo ostrupi in podoba božjo v človeku grdo ognjusi. Kdor se žganja navadi, navadno v njem svojo srečo potopi. Gašpar je bil mož beseda, zato niti več žganja ni pil, niti ni nobene reči bolj sovražil kakor pijača. Zato je večkrat rekel žganje je hudič iznašel, z njegovo robo se pa jaz ne pečam. Oj, naj bi tudi drugi ljudje Gašparja posnemali koliko manj nesreč in koliko manj hudobije bilo bi na svetu.

(Dalje prih.)

Vsled tega sklepa naznanil je deželni odbor zdaj navedeni deželno-zborski sklep trgovinski in obrtnijski zbornici, mestnemu magistratu in kranjski hranilnici v Ljubljani, potem županstvom občin Novomesto, Metlika, Črnomelj, Višnjagora, Žužemperk in Trebnje, dalje gospodom: Karol Luckmann-u, vodji kranjske obrtnijske družbe, Franc Kotnik-u v Vrdu, Alojzij Prašnikar-ju v Kamniku, Janez Kozler-ju v Cekinovem gradu pri Ljubljani, J. Gorupu v Trstu, J. Tomek-u v Rakovniku, Albin grofu Margheri-ju v Otoču, Karol Rudež-u, Franc Ksav. Souvanu v Ljubljani in Josip vit. Wenuseh-u, vodji gradnje Kremške železnice, ter s tem naznanilom ob enem tudi povabil za vstop v omenjeni železniški odbor.

Dalje naznanil je deželni odbor upitni deželno-zborski sklep svitlemu knezu Karol Auerspergu in častiti generalni direkciji avstrijske alpine in rudarske družbe s povabilom, da bi odposlala svoja zastopnika v železnični odbor.

Na prošnjo županstev občine Velika Loka in Prapreče prijavil se je tudi tema večkrat omenjeni sklep s povabilom, da pošljeta svoja zastopnika v odbor.

Trgovinska in obrtnijska zbornica poslala je v odbor gg. zborničnega predsednika Josip Kušarja, svetovalec Pankracij Eichelterja in Vaso Petričiča; mestni zbor Ljubljanski odposlal je gg. župana Peter Grassellija, Franc Fortuna, grajščaka, in Franjo Žužeka, inženirja v Ljubljani; kranjska hranilnica g. predsednika Aleksandra Dreoa; mestna občina Novomeška g. župana dr. Albin Poznika; mestna občina Metliška g. Leopold Ganglana, posestnika in mestnega blagajnika v Metliki; mestna občina Črnomeljska g. Andrej Antončiča, posestnika v Črnomlju; mestna občina Višnjagora g. župana Anton Štepica; občina Trebnje g. okrajnega sodnika Ludovika Golia; občina Velika Loka g. grajščaka Marko Trbuhoviča plem. Schlachtenschwert; občina Prapreče g. učitelja Vinka Kmeta.

Svitli knez Karol Auersperg odposlal je kot zastopnika g. višjega gojzdarja Ernesta Fabra. Izmed družih povabljenih pisal je le g. Janez Kosler, da ne more vstopiti v odbor, vsi drugi pa so vabilo sprejeli.

Seja železničnega odbora, v ktere ga so vstopili vsi deželni odborniki, bila je dne 10. maja t. l. Ko je g. deželni glavar grof Thurn v kratkih besedah povedal, kaj da se je od l. 1864 sem gledé dolenske železnice storilo in ko je g. župan ud železničnega odbora v imenu mesta Ljubljanskega pozdravil, bila sta g. deželni glavar grof Thurn, načelnikom odbora, in g. župan Peter Grasselli, načelnikovim namestnikom, per acclamationem izvoljena. Poročevalec bil je deželni poslanec g. Janez Murnik.

Po daljni živahni debati, ktere se je več gospodov udov železničnega odbora vdeležilo, sklenila se je sledeča resolucija:

„Gledé na to, da je glavna železnica iz Ljubljane v Novomesto doli do ogersko-hrvatsko-dalmatinskih železnic sedaj nedosegljiva, je delati na to, da se gradijo lokalne železnice na Dolenjskem, ter je v to svrhu voliti izvrševalni odsek peterih udov, ktere ga naloga je, poizvedeti razne črte, potem do-

tične stroške in doneske vdeležencev ter za vsak slučaj posebej železničnemu odboru poročati. V izvrševalni odsek bili so z glasovnicami izvoljeni gg.: Josip Kušar, Karol Luckmann, Janez Murnik, J. Tomek in Josip vitez Wenusch.

Ta odsek volil je za svojega načelnika g. Josipa Kušarja.

Na podlagi od seka storjenih sklepov poslale so se posebne pole z vprašanji vsem vdeleženi občinam v ta namen, da bi se z ozirom na dotične odgovore moglo preračunati ali bi se naprava železnice izplačala. Odgovori došli so skoraj da od vsih občin. Kakor hitro bode to delo gotovo in ko bode zagotovljeno pokritje stroškov za izdelanje načrta, bode odsek vložil prošnjo za predkoncesijo ter storil potrebne korake, da se bode načrt izdelal, ter predložil visokemu ministerstvu.

Deželni odbor je toraj tega mnenja, da bodo vsa dela do prihodnjega zasedanja slavnega deželnega zbora tako daleč gotova, da bode slavnoistemu mogoče tačas skleniti, kako bode to podjetje za naprej podpiral.

Gre toraj za to, da se zagotovi pokritje stroškov za prvotna dela in za izdelanje načrta, ki bodo okoli 15.000 gold. znašali.

Ker je slavní deželni zbor že vnovič priznal, da je gradenje dolenske železnice za kranjsko deželo velike važnosti in ker je v seji dne 13. julija 1880 tudi deželni odbor pooblastil, da gradenje lokalnih železnic na vso moč pospešuje, iste za primerni čas deželnih priklad oprasti, oziroma tudi male doneske iz deželnega zaklada s pridržkom odobrenja slavnega deželnega zbora pod tem pogojem obljubi, ako se dovoli, da pripade po dogovorjeni dobi pravica do teh železnic deželi, misli deželni odbor, da bode slavní deželni zbor na enak način, kakor je l. 1866 gledé Ljubljansko-Trbiške železnice storil, tudi postopal gledé dolenske železnice, ki je poklicana kmetske pridelke, potem obrtnijske izdelke in les dolenjskih krajev izročiti prometu in tako tudi pospeševati interese državnih železnic kakor tudi južne železnice.

Vážnost in potrebo gradnje dolenske železnice, ki bi imela pospeševati promet dolenjskih krajev, misli deželni odbor, da ni treba zopet vtemeljevati, ker se je to že vnovič v slavnem deželnem zboru zgodilo.

Z ozirom na zdaj povedano ter posebno gledé na to, da je zgradba dolenske železnice deželi na korist, nasvetuje toraj deželni odbor:

Slavní deželni zbor naj sklene:

1. Deželni zbor dovoli za izdelanje v pridobljeno koncesijo za železnično progo od Ljubljane do Novega mesta potrebnega načrta donesek iz deželnega zaklada do največ 5000 gold.

2. Deželnemu odboru se naroča, ta donesek še le potem porabiti, ako bodo z njim zagotovljeni za izdelanje načrta potrebni novci in ako bodo deželi pridržane pravice, ki bodo nastale vsled tega podjetja.

Ponarejanje nekterih pijac.

Veliko dobička res prinaša dandanašnja obrtnija človeštvu. Z raznimi stroji zlaščalo se je marsiktero ročno delo in s tem tudi znižala cena raznega blaga. Ali tudi slabe posledke imamo od nje. Obrtnija, zlasti pa kemija, pospešuje na drugi strani tudi mnogo sleparstva in goljufije, ki ne škoduje samo našemu žepu, ampak večkrat celó našemu zdravju. To posebno velja o nekaterih pijacah, ki se z raznimi tvarinami kvarijo, kar hočem tukaj natančneje razpravljati.

1. Vino. Pri nobeni pijači se kvarjenje ni tako razširilo, kakor ravno pri vinu. Neverjetno je, kako različne tvarine se naštevajo v tako imenovanih vinskih „receptih“, s pomočjo kterih se zamore vino narediti, ki nadomestuje vsaj po okusu pravo naravno vino. Se vé, da taka mešanica nikdar ne doseže dobrodejnih učinkov, ampak proizvaja le bolezni: „glavobolj, želodčni katar, kolika“ itd. Žalostno je, da so vinska kvarjenja tako različna in raznovrstna, da jih véasih tudi najboljši vinski opazovalec ne more od pravega vina razločiti, osobito tam ne, ako ponarejalci v ta namen vzemó tiste tvarine, iz kterih obstoji naravno vino. — Navadno se vino kvari z mešanjem vode, alkohola in sad-

nega mošta. Prodajajo pa tudi tako imenovana požlahtnena, umetno ponarejena, ali pobarvana vina. Požlahtenje vina je najnavadnejše kvarenje in sicer se dodá nekoliko sladkorja ali sadnega mošta in glicerina. Pogosto tudi vino čistijo in lepšajo s strupenim galunom, pa tudi še z ostudnimi in škodljivimi tvarinami.

Dandanes imamo pač mnogo sredstev, za spoznanje pokvarjenega vina, ki pa vendar niso zmirom zanesljiva. Najboljše znamenje za spoznanje je duh, okus in vinska barva. Največkrat se vino kvari z barvanjem, za kar navadno rabijo: borovnice, slezenovčeve cvetje (Malvenblüte), bezgove jagode, črešnje-črtnice, pa tudi košinila, indika (prežilka, Blauholz), posebno pa „fuchsin“. Sicer so vsa — razun „fuchsina“ neškodljiva barvila; toda vendar se le iz goljufivega namena rabijo. Vsi ti dodatki se težko spoznajo; najlaže še „fuchsin“ s pomočjo belih volnenih nitk, ktere naj se kake pol ure vtaknejo v ponarejeno vino; potem postanejo rudeče, ktero barvo ne izgubé, če jih tudi z vodo izpiráš. Tudi dlan na roki postane rudeča, ako tacega vina na-njo vliješ. Druga sredstva za razločitev umetno ponarejenega vina od pravega so: naravno rudeče vino pokaže pri izlivanju brezbarvene ali malo rudečkaste pene; ponarejeno pa temno-rudeče ali vi-

Velikošolski škandal v Kijevu.

Vseučilišni škandali so bili lansko leto na dnevnem redu na Dunajski veliki šoli, letos poleti javili so se taisti v Zagrebu, kjer se je nadepolna velikošolska mladež ogrevala za Starčevića in njegove in sedaj pa prihajajo vesti o velikem škandalu, ki so ga ruski velikošolci provzročili v starodavnem in slavnem Kijevu, kjer se je praznovala petstoletnica ondašnje univerze. Ker se je rektor bal, da bi se mu ne prigodil kak škandal med slavnostjo, dovolil je vstop le onim dijakom, ki so se mu zanesljivi zdeli in takih je bilo komaj 300 med vsemi, ki jih je blizo 1500. Na ta način misli se je rektor izogniti škandalom, prišel pa je v pravem pomenu besede iz Seile v Karidbo. Kakih 1000 sumljivih dijakov zbralo se je ob ravno tistem času, ko se je na univerzi vršila jubilarna slavnost, na 20. t. m., to je bil že drugi dan slavnosti, pred palačo vojaškega sodišča na „razgledu“, kjer so začeli v zvezi ravno tolikih drugih ljudi pravo satansko kričanje. Govorilo se je v silno sovražnem duhu proti rektorju, k čemur je druhal rjula, tulila in vriskala. Celó nad gostoljubnostjo so se menda taisti divjaki pregrešili, ker so povabljeni in tje kaj na slavnost došle goste iz voz vlekli in ob tla metali.

Od ondot podali so se pevajoč prevratne pesmi po mestu do Vladimirovega spominka, kjer so zopet jeli paleče in osigajoče govoriti. Oddelku redarjev, ki je prišel razganjat jih, pobrali so orožje, potem so ga pa prav do dobrega otepli in naposled zapodili. Ravno tista osoda doletela je še dva druga redarska oddelka in eno četo orožnikov. Orožniki so hotli celó z revolverji streljati, množica se je pa nevarnost vidoč na nje vrgla in jih zapodila.

Ob sedmih zvečer zbrala se je tisoč in tisoč ljudi broječa druhal pred rektorjevim stanovanjem, ktere ga je pričela h krati od vseh strani z debelim kamnjem obsipati. Kakor bi bil „gori pogledal“ bila so razdrobljena okna in vrata in prav malo je manjkalo, pa bi se bilo reklo: „grad valí se v sip in prah!“ Ko so si bili napravili vhode skozi razbite vrata, vsula se je razdivjana druhal v notranje prostore, kjer je jela vničevati, razbijati in trgati, kar ji je ravno pod roke prišlo. Pri rektorji je bila ravno ob tistem času neka deputacija in taista ga je hotla čuvati. Surove roke vrgle so jo ob tla, rektor sam se je pa z veliko silo v klet rešil. Nek dijak obnesel se je posebno vrolo (?): zamahnil je s tako silo po enem navzočih profesorjev, da je taisti cepnil kakor muha na tla.

Ko je bila že skrajna sila, pridirjali ste dve sotniji kozakov, ki ste se takoj z razdivjano druhaljo bojevati pričeli. Tako je bila trdovratna in ljuta napadajoča druhal, da so si morali kozaki korak za korakom z golo sabljo v roki tla priboriti, kjer je, se vé da, mnogo mrtvih in hudo ranjenih obležalo.

Od tukaj zatrosil se je upor po mestu. Tristo zagrizenih zasleplencev drlo je proti glavnemu redarstvu, kjer je bilo že nad 200 razgrajalcev zaprtih; rešiti so jih hotli s silo. Vojaki pa, ki so tedaj že vse večje trge in ulice obstopili, jeli so streljati na naskakovajočo druhal, ktera se je svin-

joličaste. Ako vliješ kapljo pravega vina na košček žganega apna, se naredi temno-rumenkasto-rujav madež; od ponarejenega pa rudečkast ali vijoličast. Če kuhaš pravo vino v posodi iz porcelana toliko časa, da popolnem izhlapi, opaziš na dnu rujavorudeče obroče; pri umetno narejenem pa lepo rudeče ali vijoličaste. Čisto rudeče vino, s koncentrirano solitarsko kislino pomešano, ostane celo uro nespremenjeno; pokvarjeno pa pokaže že čez pet minut drugačno barvo.

Škoda, da navedena sredstva k spoznanju pokvarjenega vina ne zadostujejo, da bi ljudstvo obvarovali pred sleparstvom in goljufijo. V tem obziru je še najboljše vino kupovati od poštenih in zanesljivih trgovcev. Sleparji pa tako kmalo pri ljudeh zaupanje in kredit zgubé.

2. Jesih ali kis. Tudi ta, za vsako najubožnejšo kmetsko kočjo, potrebna pijača, se raznovrstno ponareja, kar človeškemu zdravju tolikanj škoduje. Da jesihu kisotrčci kislobo povekšajo, primešajo še druge kisline, n. pr.: „žvepleno in solno kislino“, ali pa močno dišeče rastline: „popper, ingver, volčin“, kar je jako nezdravo. Priliv „žveplene kisline“ se spozna, ako nekoliko jesiha vliješ na košček sladkorja in pustiš, da nad vrelo vodo izpuhti. Če je „žveplena kislina“ v kisu, postane sladkor črnkast.

čenemu bobu ognila. Ponoči stražili so vojaki celo noč po mestu in vendar so bili drugo jutro na 21. t. m. vsi vogli polni prevratnih oklicev. Dan je ostal miren, le redarji so imeli posla polne roke, ker so uporne dijakke lovili. Zaprlji so vseh skupaj 340 in med temi ste dobri dve tretjini dijakov, ktere bodo spodili in sodniji izročili.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. sept.

Notranje dežele.

Dve leti je, od kar so v *českem deželnem zboru* narodnjaki predlagali, da naj se volilni red za deželni zbor česki toliko preuredi, da se dá volilna pravica tudi petakarjem, t. j. tistim davkoplačevalcem, ki vsaj najmenj pet goldinarjev direktnega davka plačujejo. Tedaj oglasili so se proti temu vseskozi liberalnemu predlogu avtonomistične stranke nemški liberalci kričeč: da ne! Ko je v českem deželnem zboru prišla narodna večina na krmilo, jel je letos deželni odbor prav potihoma dotični predlog postave pripravljati. Nemški liberalci so o tem zvedeli in v seji 27. septembra je njihov vodja dr. Herbst v ne malo začudenje avtonomistov stavil predlog, ktere ga je še pred dvema letoma pobijal, kar in kolikor je le zamogel, da naj se petakarjem volilna pravica podeli. Narodna stranka je pa sedaj o tem predlogu le malomarno z ramami dvignila čes: kaj nam to sedaj pomaga, ga že sami pripravljamo in ne potrebujemo tvojega. Zapomniti pa si je treba, da to ni bilo nič drugega, nego goreča kodelja, ktero so liberalci v očigled nepazljivega občinstva prižgali, čes: glejte domoljubje in skrb za enakopravnost davko plačevalcev!

V *gorenje-avstrijskem deželnem zboru* stavili so liberalci predlog, da naj bi od vseh tistih železnic, ktere so se poddržavile ali pa se še bodo, država plačevala sama občinske in deželne priklade, ktere so do sedaj železnice plačevale. Peticija se bode predložila obema zbornicama državnega zbora.

Vnanje države.

Iz Skiernievic podal se je *nemški cesar* k vojaškim vajam na Westfalensko, kjer so ga katoliški plemenitaši prosili, da bi mu smeli izročiti prošnjo za napravo miru med prusko vlado in katoliško cerkvijo. Cesar jim je odgovoril, da take petecije ne bo sprejel. Da je tak odgovor zveste katoličane posebno poglavnem mestu Westfalenskem, Münstru, neskončno žalil, si lahko mislimo. Zarad tega so mu pa tudi odgovoru podoben sprejem napravili. Mesto je bilo sicer popolnoma ozaljšano z venci in zastavami, ktere so v westfalenskih in — papeževih barvah ondi vihrale. Pruskih zastav ni bilo nikjer videti. Tako so se maščevali Münsterski katoliki nad cesarjem, ki jim je odrekel pravično željo. Cesarju moralo se je pa tudi menda nekaj takega dozdevati, kajti v divjem diru podil je kočijo po mestu v grad, kjer je stanoval; tako je bežal, da mu nastavljene društva še običajnega „hoch“ niso zamogla klicati. Jako mrzla je bila tudi zabava pri obedu, ktere ga so deželni stanovi cesarju na čast napravili. Pri tistem obedu ni bilo nobenega „katoliških“ ministrov, ne Lucija in ne Maybacha, toda tudi starega Ottona ni bilo ondi videti. Na obed povabljeni sta bila tudi škofa Münsterski in pa stolni kapitulari; oba sta se pa lepo zahvalila za čast rekoč, da je ondi mesto za pregnanega nadškofa iz Kolina. Tem bolji vtis napravila je pa na katoliško westfalensko prebivalstvo prijaznost nemške cesarice Avguste, ktera se je

celih 24 ur v Münstru mudila in je med tem časom vse deputacije radovoljno sprejela in zaslila.

Debela raca priletela je zopet iz *Rusije* v „Tagblatt“ na Dunaj. Kakor omenjeni list vé, zbirajo po posebnem dovoljenji carovem po celi Rusiji denar za spreobrnjenje katoliških, protestantovskih, mohamedanskih zapadnih in jugoslovjanov. Prošnjo je neki vložilo slovansko društvo, ktero je tudi dobilo pravico, nabrane denarje po svoji volji oskrbovati in jih po svoji previdnosti razdeljevati. Car sam je iz tega namena 4000 rubljev za Crnogoro, 6000 rubljev za Prago, 2700 rubljev za Varno in 10.000 rubljev za Dunaj podaril. Ne bo dolgo in popravek bo novici za petami, da je izmišljena.

Pravijo, da so se trije državniki *Bismarck*, *Giers* in *Kalnoky* v Skiernievicah med drugimi tudi o tem posvetovali, da bi bilo dobro stalno vojsko po Evropi znižati. Iz tega namena vtrdila se je menda zopet zveza, ktera se je bila že pred leti napravila in je v taisti tudi Laška, kot četrt v zvezi ostala. Vse štiri države Avstrija, Laška, Nemška in Rusija imajo v mirnem času 2 milijona bajonetov na razpolaganje. Ako bi se pa ena ali druga teh štirih držav zamotala v boj, postavijo pa vse štiri več nego 3½ milijonov vojakov na bojišče. Iz te strani je toraj mir po celi Evropi popolnoma zagotovljen in se ni bati, da bi se ktera koli vele-vlast upala napasti eno ali drugo zveznih držav. Tem državam se vsled tega sedaj toraj prilžnost ponuja, znižati ogromno število vojakov na tolišno svoto, da bodo vse štiri skupaj še čez toliko bajonetov razpolagale, kakor recimo Francoska sama in tudi v tem slučaju bi bil še mir zagotovljen. Začeti morala bi splošno razorožanje Nemčija, ker ima največ vojnega blaga nakopičenega in je sedaj v Evropi na glasu najmočnejše države. Kakor bodo druge države videle, da je Nemčiji resnica z razoroženjem, se ga bodo tudi one poprijele in splošni blagor bode neznano veliko pridobil v gmotnem oziru, kajti vojni budget bo lahko zdatno manjši, vsled tega ne bo potreba toliko davka. Po drugi strani ostajalo bo več delavnih moči na porabo poljedelstvu, obrtniji in rokodelstvu, ktere bodo tudi več prislužiti zamogle. Država bo imela toraj večje pridobitke in manjše izdatke, toraj bo na vsak način lahko več v žepu davkoplačevalca ostalo.

Poročila o *Gordonovih zmagah pri Chartumu* se potrjujejo za resnične in jih menda tudi vsakdo veselo pozdravlja. Edin, ki bi jih morda ne bil vesel, je lord Wolseley, vodja ponilske ekspedicije v Chartum in ima tudi vzrok za to. Podjetje, ki se nilska ekspedicija zove, obrodilo mu je že jako lep sad, deloma mu ga pa še obeta. Angleži so Wolseleyu še pred njegovim odhodom v Kairo podelili dostojanstvo përa (uda gosposke zbornice) — pa 270.000 goldinarjev so mu na roko odšteli — za dar. To je vsekako krasna predplača, za kakoršno bi človek, kteremu je britka sablja zvesta tovaršica, ekspedicijo makari na vrh Himalaje peljal, ne pa po Nilu, kjer se mu razven požrešnih krokodilov in nilskih konj ni ničesar bati, kajti kataraktov se lahko ogne. Toda to še ni vse; Angleži so lordu Wolseleyu še mnogo lepše darilo obljubili, kedar se povrne iz Chartuma, ako vse srečno izpelje. Ker so se pa sedaj zadeve ondi skoraj same od sebe na bolje obrnile, je Wolseley iz Kahire v London brzojavil, da mu onih dveh polkov, ki si jih je iz Malte za podporo naročil, ni več treba, ker bo s temi ljudmi, kar jih ima, lahko vse opravil. Pri skoposti Angležev, ktera jih je dvakrat že do dobrega izplačala, gledé bojev z Mahdijem, se je pač nadjati, da bodo lordu Wolseleyu pisali naj nikari tja gori ljudi ne vlačí, ker se bo morda Gordon sam oprostil. Iz tega vzroka, ker Wolseley svoje ljudi pozna, hiti, kolikor more, da bi prej po Nilu proti Chartumu odrinil.

Izvirni dopisi.

Iz *Škofje Loke*, 28. sept. (*Cerkvena umetnost*.)
Pretekli teden je, vračaje se iz Dalmacije pri nas bival čast. gosp. Graus, konservator za Štajarsko, predsednik društva za cerkveno umetnost in vrednik „Kirchenschmuck-a“, ki tudi v Graškem bogoslovju predava cerkveno umetnost. Mož je v svoji stroki jako izurjen, je mnogo popotoval, zlasti po Laškem, ter je za starinske posebnosti ves zavzet. Nad vse mu dopada po cerkvah na Laškem priprostat brez vsega preobloženja in iz tega izvirajoča okusnost, kakor tudi natančnost v izpeljavi cerkvenih postav in umetniških zahtev. Vse to tudi povdarja v svojem listu in pri vsih cerkvenih napravah in popravah v domači škofiji. Morebiti bi se g. Graus marsikteremu utegnil zdeti prestrog, ker se v škodo umetnosti in cerkvenih pravil kaj malo ozira na okus priprostega ljudstva; a ne dá se tajiti, da je za umetno in pravilno lepoto božjih hiš na Štajarskem že zelo veliko storil. Skoraj vse cerkvene naprave v Sekovski škofiji se vrše po nasvetu društva za cerkveno umetnost. Imel je gosp. Graus in ima še sedaj mnogo nasprotnikov; pa — ali jih naše Cecilijansko društvo ni imelo in jih ima še sedaj? Ali je zato njegovo prizadevanje nevspešno in nepotrebno? Prepričan sem, da je v naši škofiji, kjer ljudje za cerkvene naprave veliko več žrtvujejo, kakor drugod, društvo za cerkveno umetnost ravno tako potrebno, kakor Cecilijansko društvo. Potem bi se ne potrosilo marsikaj za slaba dela, za poprave, ki se vrše brez ozira na cerkvene in umetniške zahteve. Tudi na umetnike in delavce bi društvo vpljivalo in obvarovalo, da bi tu in tam ne bili merodajni v rečeh, ki presegajo njih vednost in ne spadajo v njih delokrog, ter bi dajalo vsestransko dobre svete. Če so v Pragi, v Gradci in drugod spoznali potrebo taci družtev, ali naj bi pri nas to ne bilo potrebno? Če drugod tako blagonosno in vspešno delujejo, ali naj bi to pri nas ne bilo koristno? Brez dvoma je naprava društva za cerkveno umetnost v naši škofiji vsega premisleka vredna. Prepričan sem, da jo bo vsak za lepoto božje hiše vnet duhovnik z veseljem pozdravil in tudi njo, kakor sicer vse dobro po moči rad podpiral.

Gosp. Grausa vajeno okó je pri nas zapazilo marsikaj mikavnega. Premeril je lepo gotsko mestno farno cerkev sv. Jakoba; v nji mu posebno dopada lično rebrovje; zato je obok fotografiral. Tudi v slavnoznani cerkvi v Cerngrobu je opazil veliko zanimivega in spoznal različne čase dozidovanja. Posebno so njegovo pozornost izbudile malarije na steni in oboku presbiterija v podružnici na Suhi in na znamenji proti Cerngrobu, ktere je tudi fotografiral. Malarije so iz petnajstega stoletja ter očitno kažejo laški vpliv. Občudoval je v puštalski grajščini delo slavnega Quaglia, ki je Ljubljansko stolno cerkev zmalal, le da je tukajšnja malarija veliko bolj ohranjena, toraj bolj živa, kakor v stolici.

Gosp. Graus je obiskal potem cerkev sv. Primoža nad Kamnikom, kjer so ga nektare starinske reči kar iznenadile. Videl je lepe malarije iz Ma-

Ako ima jesih posebno čuden okus, je dokaz, da so mu pridjane rastlinske tvarine.

3. Pivo. Pri tej pijači se ponaredba vendar ne godi tako pogosto kot pri družih pijačah, kakor se navadno misli. Ponarejanje vina je tako rekoč navadni obrt, ki se začinja pri pridelovalcu, nadaljuje se od trgovca in konča pri najmanjšem oštirju; česar, se vé, pri pivu ni tako. Vzrok te prikazni je pač ta, ker se vino, ako ga še tako ponarejaš, nikoli tako ne pokvari, da bi se ne zamoglo piti. Pivo — nasprotno že pri neznatnih dodatkih zgubi prvotni okus, ali se pa celó ne more vživati. Tudi se tako pivo nikdar ne more v obilnosti piti, kar izdelovalcem le škoduje, ker bi ga malo prodali. Sumničenje, da se mesto navadnih, surovih tvarin, slad in hmelja, cenejši namestki (surogati) pridevajo — osobito po večih avstrijskih tovarnah — je čisto neopravičeno.

Po vsih naših tovarnah se pivo pravilno dela. Pusté ga več mesecev vreti, kar je za dobro pijačo neobhodno potrebno. — Hmelj provzročuje grenak okus in aroma (dišavo); brez tega bi se pivo tudi ne ohranilo ter bi se že popred pokvarilo, predno bi se začelo na drobno točiti. Tedaj hmelja z nobeno drugo grenko tvarino ne moremo nadomestiti. Drugače je na Nemškem in Angležkem. Po nekterih

nemških mestih, kjer v mnogih pivarnah le toliko piva pridelujejo, kolikor ga navadno za mesto in okolico potrebujejo, pripravljajo pivo le na podlagi površnega vrenja, ter nima dovolj časa, da bi se vstavilo in vleglo. Tu pač mnogokrat hmelj nadomestujejo s pelinom, grenko deteljo, vrbovim lubjem, kolmežem, lopatiko itd. Ravno tako delajo tudi s „težkim, angleškim pivom“ (Ale in Poster), ki ima namesto hmelja, strupene surogate v sebi. Na Nemškem namesto hmelja, od ktere ga morajo visok davek plačevati, pogosto primešavajo rižno moko, skrobov sladkor, sirup in glicerín, ki neki ne delujejo strupeno na človeški organizem; a so vendar postavno prepovedani.

Pri nas v Avstriji je bojazen pred pokvarjenim pivom neopravičena. Slabi nasledki, pokazavši se po pitji piva, kakor so: „omotica, srčno tripanje, driska, glavobol itd.“, ki se navadno pivu pripisujejo, izvirajo ali od preobilnega vžitja, od premladega ali pa celó pokvarjenega piva. Včasih so temu tudi vzrok nesnažni stiskalni aparati pri posodah.

4. Žganje in likër. Ponarejanje teh vpijanljivih pijač se tako vrši, da se boljše sorte: „rum, konjak, arak“ itd. iz navadnih tvarin ponaredé in kot prave prodajajo. Take pokvarjene pijače se koj po okusu spoznajo. Za pobarvanje rudečih likërjev

navadno rabijo otrovalni „fuchsin“, ki se ravno tako spozna, kakor smo pri vinu povedali. Za izdelovanje grenkih likërjev se mnogokrat vporablja drastično delujoče tvarine, n. pr.: „aloe in jalapove korenike“, ki zdravju škodujejo. Patoka v navadnem žganji največ škoduje, ker ravno ta je mnogokrat provzročiteljica da se pijancu možgani zmešajo. — Če nekoliko žganja na roki zmanéš, ter to poduhaš, ti sili jako čuden in neprijeten duh v nos, to je znamenje, da ima žganje veliko patoke v sebi.

Iz vsega tega razvidimo, kako lahko, pa tudi res pogosto naše pijače pokvarjajo brezvestni izdelovalci. Žalibog, da ni še upanja, da bi se to žalostno delovanje kaj zboljšalo; marveč bati se je, da se bode še bolj pomnožilo in med ljudstvom raširilo. Tudi konkurenca in velik povžitek, še bolj pa nevednost priprostega ljudstva k temu dosti pripomore. Za tegadel je sveta dolžnost vlade, da se zoper tako sleparstvo začne, kolikor mogoče, postavno postopati. V ta namen bode potreba tudi pri nas v Avstriji ostrih postav za take sleparje in goljufe! Do tedaj naj pa le vsi zavživalci vporablja vsa dovoljena sredstva, da se stari latinski pregovor: „Fiat justitia, pereat mundus“ — tudi vresniči.

Po „Naturhist.“ posnel J. R.

rijnega življenja, žalibog precej pokvarjene, krasno železno omrežje in čuda — blizu vhoda v cerkev lep, stebru prislonjen „Ciboriumaltar“. Cerkev sama na sebi je znamenita že zato, ker je gotška in ima dve ladiji, toraj stebre po sredi. Tudi zgornja cerkvena sv. Petra ni brez posebnost, ima namreč lep, lesen strop, gotski risan, kar se le redkokrat najde, in ličen, gotski presbiterij. Isto tako mu je bila dvojna cerkvena v Kamniku zanimiva.

Svoja opazovanja in fotografije bo gosp. Graus priobčil v svojem listu, deloma tudi v „Mittheilungen der Centralcomission für Erhaltung von Bau- und Kunstdenkmälern in Oesterreich“. Mi pa želimo, da bi nas učeni in ljubeznjivi gospod v prihodnjem letu zopet obiskal; gotovo bo še marsikaj v svojo popotno torbico nabral, kar bo delalo njemu in nam veselje.

—n.

Domače novice.

(Klub narodnih poslancev) imel je danes ob treh popoldne sejo; jutri ob osmih zjutraj bode zopet zboroval, da se dogovori o nekterih rečeh, ki pridejo na dnevni red jutranje in prihodnje seje.

(Dnevni red VI. seje deželnega zbora kranjskega) v Ljubljani dne 1. oktobra l. 1884 ob 10. uri dopoldne. 1. Branje zapisnika o V. deželno-zborni seji dne 26. septembra l. 1884. 2. Naznanila zborničnega predsedstva. 3. Priloga 37. — Poročilo deželnega odbora gledé pospeševanja naprave obrtnijskih strokovnjaških šol in domače obrtnije. 4. Priloga 38. — Poročilo upravnega odseka o načrtu postave o spuščanju zasobnih žrebecv za konjsko plemitev (k prilogi 21). 5. Priloga 35. — Poročilo finančnega odseka o deželnih podporah za stavbo ljudskih šol. 6. Priloga 40. — Poročilo finančnega odseka o proračunskih ustanovnih zakladih za l. 1885 (k prilogi 9). 7. K prilogi 4. — Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu gledišnega zaklada za l. 1883. 8. K prilogi 4. — Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu gledišnega zaklada za l. 1885. 9. Priloga 41. Poročilo upravnega odseka o statutu za deško sirotišnico „Collegium Marianum“ (k prilogi 18). 10. Priloga 36. — Poročilo gospodarskega odseka o agrarnih razmerah na Kranjskem A. o dednem pravu na kmetih in o kmetijskih domovih, B. o pristojbinah (k prilogi 14). 11. Ustna poročila finančnega odseka o prošnji: a) Ljubljanske ljudske kuhinje za podporo; b) gimnazijskega vodstva Kočevskega gledé podpore za učence. 12. Ustno poročilo upravnega odseka o § 3. marg. št. 9. letnega poročila „enketa za posvetovanje načrtane postave o govedoreji“.

(Občni zbor društva za napravo zvonov cerkve presv. Srca Jezusovega) vršil se je v nedeljo popoldne v farovži oo. Lazaristov. Navzočih je bilo 26 udov. Predsednik je bil meščan g. Josip Regali. Sklenilo se je napraviti 4 zvonove in sicer velikega od 18 do 19 stotov, družega 9, tretjega 6 in četrtega 3½. Vlival jih bo domači zvonar gospod Samassa in se je nadjati, da že meseca novembra t. l. zapojó. Gledé glasú pomenil se bode odbor še le z g. Samasso in se je že pri prvem občnem zboru izrekla občno želja, da naj bo glas ušesom prijeten, toraj zvonovi vglasbeni na podlagi melodije, a ne harmonije. V odbor so bili izvoljeni naslednji gospodje: za predsednika preč. g. kanonik Andrej Zamejje, podpredsednik g. Jožef Regali, tajnik g. Avgust Erzin, blagajnik g. Janez Dogan, za odbornike pa gg. posestniki: Franc Bahovec, Gašper Jemec, Lorenc Kopač in Valentin Plehan. Konečno je g. Flis zahvalo izrekel g. Regaliju za vstano-vitev društva, ki bo napravilo cerkvi zvonove, katerih bi tako še ne bila dobila.

(Četrta batalijon) domačega pešpolka baron Kuhn št. 17 odpeljal se je danes dopoldne ob 10. uri iz Ljubljane v Trebinje na Hercegovsko. Zapo-vednik mu je podpolkovnik Hoch. Združen s tem batalijonom odrinil je na daljno pot tudi en bata-lijon 72. pešpolka iz Požuna. Vsi prosti častniki spremili so odhajajoče na kolodvor. Da se je zopet obilno solz prelilo slovojemaje od domačih fantov ki grejo tja doli na Turško — morda celó kri prelivat, je lahko umljivo, kajti Hercegovina ni ravno pred nosom in preden se pride tjakaj, plavati je treba nekaj časa po morji do južne Dalmacije.

(Truplo ranjkega viteza Strahla) pripeljali so včeraj popoldne iz Loke v Ljubljano, ter so ga ob

štirih pokopali v lastni rakvi pri sv. Krištofu, kjer počiva že ranjkega soproga. Pokopaval ga je preč. gosp. Starološki dekan Kožuh, kteremu je asistiral šentpeterska duhovščina. Pogreba se je poleg obilnega Ljubljanskega občinstva vdeležilo tudi mnogo kmetov iz Stare Loke.

(Nesramno obrekovanje) dr. Aussererja v štajarskem deželnem zboru zavrača Sevniski župan gosp. Veršič z naslednjimi besedami: Gledé interpelacije dr. Aussererja v štajarskem deželnem zboru mogoče mi je za sedaj le stavek o razobešenji ruske zastave smatrati za nesramno ovađuštvo. Jaz sem, kakor do sedaj vsako leto, tako tudi letos na rojstni dan presvitlega cesarja in pri vseh cesarskih slovesnostih razobesil slovensko zastavo.

(Grad na Golem) pogorel je na 24. t. m. na Dolenjskem. Pravijo, da ni velike škode, ker je bil že bolj razvalini, kakor pa gradu podoben.

(„Jurij s pušo“) prišel nam je danes z enajsto številko polno zdravega humorja in pikre satire v roke. Komur je le za eno uro časa na ostajanje, naroči naj si zabavljeva „Jurjo s pušo“, in bral ga bo, da bo veselje. Do konec leta veljá le še 80 kr.

(Razpisana) je služba okrajnega živinozdravnika v Rudolfovem z letno plačo državnih uradnikov XI. razreda. Prošnje do 4. novembra 1884 na predsedništvo c. kr. deželne vlade v Ljubljani. Prosilci morajo znati nemški, slovenski ali pa kak drug slovanski jezik.

(Služba kancelista) pri c. k. okrajni sodnji na Brdu je razpisana. Prošnje so 28. oktobra na predsedništvo c. k. deželne sodnije Ljubljanske. Prosilci morajo biti večji vodstva zemljiških knjig in obeh deželnih jezikov v pismu in besedi. Dosluženi podčastniki s certifikatom imajo prednost.

(Oddaja se služba) poštnega ekspedijenta v Beli Peči na Gorenjskem. Letni pavšal znaša 80 gl., plača pa 300. Za odškodovanje poštnega pöta iz Bele Peči na kolodvor in za poštno vožnjo tjakaj in nazaj se daje posebej odškodnina. Varščina znaša 300 gld. Prošnje v treh tednih na c. kr. poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Razne reči.

— Kolera napadla je tudi že Genovo, veliko laško mesto ob ligurskem morji (del srednjega morja) ležeče, ki ima več nego 163.000 prebivalcev. Grozen strah polastil se je neki prebivalcev. Tujci so zginili, kakor bi jih bil veter odnesel, promet je prenehal, veliki in prostorni hóteli stojé prazni ter so deloma popolnoma zaprti. Kolika škoda da se bo vsled tega trgovini in obrtniji napravila, se sedaj še preračunati ne dá.

— Nemci in Rusi stepli so se do krvavega v Saratovski pokrajini v Rovnem. Povod dali so Nemci, ki so se med Ruse pri igranju vtikali. Tepli so se neki tako divje, da je več nego pol stotine polomljenih in mrtvih obležalo. Najpoprej pele so pesti, na to jele žvižgati so palice in okleščeki, naposled pritisnili so pa še s cepci, kosami in vilami. Orožnika, ki jih je hotel pomiriti, so kar na mestu potokli. Na veliko srečo nastal je ogenj, ki je krvavemu boju še le konec storil in ste obe stranki skupno gasit hoteli.

— Vseh ljudi na zemlji je po najnovejšem štetji 1.439.145.300. V Evropi jih živi 312.898.480, v Aziji 831.000.000, v Afriki 205.219.500, v Ameriki 86.116.000 in v Avstraliji 4.411.300.

Telegrami.

Praga, 30. sept. Cesarski namestnik odgovoril je na interpelacijo Knolla gledé šolstva rekoč, da je za deželni šolski svet edino le dotična šolska postava merodajna, ktera se je do sedaj povsod strogo spolnjevala, kar so dokazale vladne preiskave. Cesarski namestnik je čuval pri vsaki priložnosti popolno objektivnost. Gledé slovesnosti omenjenih po interpelantih je cesarski namestnik dokazal iz aktov, da so se cesarske oblasti povsod najstrogeje objektivnosti posluževale, kedar se je primeril kak posamičen izgred gledé ene ali druge narodnosti in cesarski namestnik tukaj pač družega ne more nego ponavljati, da taiste brez razločka naj bodo ene ali druge stranke vrlo obžaluje in obsoja ter se bo vedno takim izgredom po robu stavil. Oblasti so svojo dolžnost povsod vestno spolnjevale in so si vedno prizadevale

zadeve tikajoče se te ali one narodnosti popolnoma objektivno in ravnopravno obravnavati. Tako postopanje ugaja sporazumljenji med obema narodnostima in si je vlada vedno prizadevala prisvojiti si ga, in se bo tudi vedno držala sporazumljenja med obema narodnostima čuvajoč popolno ravnopravnost.

Marseille, 29. sept. Kolera se zopet razširja po južnem Francoskem. Opoludne v Marseillu vsak dan po dva ali po trije pomrjo.

Genova, 29. sept. V okolici 95 bolnikov in 39 mrličev za kolero, v mestu pa 52 bolnikov in 26 mrličev.

Napolj, 29. sept. 171 bolnikov in 104 mrličev za kolero v mestu z okolico vred. Samo na mesto odpade jih 180 bolnih in 53 mrtvih.

Kiev, 29. sept. Predavanja na veliki šoli so se na nedoločen čas vstavila.

London, 29. sept. Nekaj kaže, da se bo med Kitajci in Francozi mir napravil. Kitajska cesarica se je naveličala sitnosti in si želi sporazumljenja s Francozi.

Tujci.

28. sept.

Pri **Maliči**: Karl Feigerle, kavarnar, s sinom, iz Milana. — Maks Polcer, trgovec, z Dunaja. — Josip pl. Rupprecht, grajščak, s soprogo, iz Oedenburga. — Terezija Karal, hišna posestnica, s hčerjo, iz Zagreba. — Jakob Windisch, c. k. stotnik, iz Trsta. — Evgen Rosada, trgovec, s soprogo, iz Trsta. — Mirosl. Recher, iz Ljubljane.

Pri **Stonu**: Ilija Spasojevič, trgovec, s sinom, iz Šabaca. — Aron Jovanovič, zasebnik, iz Mitrovic. — Evgen Boros, inženir, s sinom, iz Arada. Anton Kaummer, juvelir, z Dunaja. — Oton Wilhelm, trg. pot., iz Gradea. — Viljem Kaufmann, trgovec, iz Maribora. — M. Bernardini, z družino, iz Trsta. — B. Knögen, c. k. vojak, iz Gorice.

Pri **Južnem kolodvoru**: V. Kacurper, trgovec, iz Saargemunda. — Hugon Schiller, trgovec, iz Ziegenhals. — D. Levi, trgovec, iz Trsta. — Janez Petrič, c. kr. poštni sluga, iz Pulja.

Pri **Avstrijskem caru**: Morie Herrmann, zasebnik, iz Gradea. — Anton Funtek, učitelj, iz Št. Vida pri Zatičini.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

30. septembra.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl.	75 kr.
Sreberna	81	70
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	15
Papirna renta, davka prosta	95	85
Akeije avstr.-ogerske banke	855	—
Kreditne akeije	291	10
London	121	55
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	77
Francoski napoleond.	9	66½
Nemške marke	59	65

Vsem sorodnikom in znaneem naznanjamo žalostno vest o smrti svoje preljube matere, oziroma tačee in stare matere, gospe

Miroslave Kogl roj. Schoch,

ktero je vsemogočni Bog poklical danes ob 1. uri popoldne v 60. letu svoje starosti v boljše življenje.

Pogreb bode v sredo dne 1. oktobra t. l. ob 4½ uri popoldne iz hiše št. 14 na Kongresnem trgu na evangeliško pokopališče v Ljubljani.

Nepozabljiva umrla priporoča se v blag spomin.

V Ljubljani, 29. sept. 1884.

Dragica Jeločnik roj. Kogl,

hči.

Anton Jeločnik,

zet.

Bernard, Zmagoslav in Miroslav Jeločnik,

vnuki.

V zalogi **Franc Kirchhelma v Maincu** je izšla knjiga, ktero razprodaja tudi **Katoliška Bukvarna v Ljubljani**

Predigten

auf alle Sonntage des Jahres

Von **J. P. Toussaint, Priester.**

384 strani v osmerki. — Cena 2 gl. 40 kr.

Te nedeljske pridige so kot dopolnitev zeló razširjenim misijskim ogovorom istega spisatelja, kteri so pred dvemi leti izšli pod naslovom „Rette deine Seele“. Pripoznanje, ktere ga so zadnje tudi v tukajšnjem kraju našle, zamore tudi zgoraj omenjenim nedeljskim pridigam zagotovljeno biti.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.